

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

דבר מלכות

ויקהל' – פקודי

להקהיל' ולאחד יהודים – יהודים מתקבצים לאיי כהכנה לאגודה

שיחות קודש

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

שבעים ושש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מוקדש להתגלותו המיידית לעיני בשר של
כ"ק אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח שליט"א
למטה מעשרה טפחים ומתוך חיים נצחיים
וינאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו תיבף ומיד ממש

*

לזכות

הת' מנחם מענדל שי'

לרגל יום ההולדת שלו לאויש"ט,

ביום ז"ך אדר ה'תשפ"ו

ולזכות

אחיותיו נשמה ברכה, עלי' בלא ואמונה ליבא תחינה

ואחיהם החייל ב"צבאות השם"

נתנאל שלמה ישעי' יונה שיחי'

ולזכות הוריהם

הו"ח ר' יהונתן חיים וזוגתו מרת שרה רחל שיחי

*

נדפס ע"י זקניהם

הו"ח ר' עמוס וזוגתו מרת רישא שיחי נסים

*

הי' שותף בהפצת "דבר מלכות"

להשיג השיחות, להקדשות ולפרטים נוספים טל': (718) 753-6844

הוכן לדפוס ע"י

יוסף יצחק הלוי בן אסתר שיינדל

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

כתובתנו באינטרנט: <http://www.torah4blind.org>

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלמה".

מעייני חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות קהילות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים התנש"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

חלק משיחות ש"פ ויקהל, כ"ה אדר א' ה'תשנ"ב

בקביעות כו"כ שנים פרשיות ויק"פ הם מחוברות, ובקביעות ש.ז. היא שפרשיות ויקהל פקודי הם פרשיות נפרדות. וביאור הענין בעבודת האדם: כללות עבודת האדם היא כמחז"ל "אני נבראתי לשמש את קוני", ולפעול גם בכל עניני העולם "לשמש את קונם". אך בזה גופא ישנם ב' אופנים והם מרומזים בשמות הפרשיות ויק"פ: א) "ויקהל" – שמגלה בכל עניני העולם את העבודה הכללית (שלמעלה מפרטים) ד"לשמש את קונם", ועי"ז פועל אחדות בכל עניני העולם, ועאכו"כ בבני" ע"י הענין דאהבת ואחדות ישראל. ב) "פקודי" – (לאחרי העבודה הכללית המאחדת את כל הפרטים – ה"ה) מגלה בכל פרט ופרט את החידוש המיוחד בענינו הפרטי לשמש את קונו. וזהו החידוש בקביעות ש.ז. שקוראים פ' ויקהל בשבוע בפ"ע ופ' פקודי בשבוע בפ"ע – שבזה מודגש שישנה שלימות בעבודה דויקהל בפ"ע – שמגלים את האחדות הכללית בהבריאה ובבני", ולכן אי"צ לחכות עד שמגלה בכל פרט את העבודה דפקודי.

ויש לקשר זה (ענין האחדות) עם פ' שקלים שקוראים היום: ידועה השאלה במ"ש "עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה לה", ולכאורה הול"ל שיש ליתן "עשר גרה", ומדוע מדגיש הכתוב שצריך ליתן דוקא מחצית מעשרים גרה? והביאור בזה: מחצית השקל מורה על העבודה דאחדות ישראל. ולכן מדגישים שכאשר יהודי נמצא בפ"ע ה"ה רק "מחצית", ובכדי להיות "שקל הקודש" עליו להתאחד עם יהודי שני, ועד להתאחד עם כאור"א מבני". וזהו קיום המצוה ד"ואהבת לרעך כמוך", שפירוש "רעך" הוא לא רק יהודי שנמצא קרוב אליו אלא אפי' יהודי שנמצא בקצוי תבל. והסיבה לזה היא, כמ"ש אדה"ז בתנאי, שכאור"א מבני" הוא "חלק אלוקה ממעל ממש", והרי "העצם כשאתה תופס במקצתו אתה תופס בכלולו" – וא"כ הרי כל בני" הם מציאות אחת. ואפי' במקרה שיש לשלול אצל חברו ענין בלתי-רצוי – הרי הצורה הכי יעילה לפעול זאת הוא ע"י שמשפיע עליו בדרכי נועם ובדרכי שלום.

והנה, כהקדמה לפעול את האחדות (ויקהל) בעולם ובבני" – יש להתחיל עם האחדות (ויקהל) בינו לבין קונו. וזהו גם א' מהביאורים במ"ש "עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה לה" – שכאור"א מבני" מאוחד עם הקב"ה בתכלית ועד שהם "חד ממש", ולכן כאור"א מישאל הוא רק חצי והקב"ה הוא (כביכול) החצי השני, ולכן הקב"ה – שנתלבש בעשר ספירות – הוא כמו עשר גרה, וכאור"א מישאל – הכלול מעשר כוחות הנפש – הוא עשר, ודוקא ע"י איחודם יחד נעשים ל"עשרים גרה" – שקל הקודש. וביאור הענין: הדבר הראשון שיהודי עושה "מיד כשניעור משנתו" אומר "מודה אני", שזה מורה על התאחדותו עם הקב"ה בתכלית, וזהו עבודה כללית כפי שהוא לפני ולמעלה מפרטי העבודות דמשך היום (ע"ד העבודה הכללית דויקהל, כנ"ל). וזהו גם הדיוק בהנוסח "מודה אני לפניך", שמתחיל עם ענין ההודאה, ולא עם "אני לפניך" – מכיון דזה שכאור"א מבני" מאוחד בתכלית ("אני לפניך") עם

ט. לקבל על עצמו זהירות נוספת או הידור נוסף בענין פרטי (לפי ערכו, כמובן), כמו בראש השנה.

י. לערוך התוועדות של שמחה עם בני ביתו, חבריו וידידיו — שבת והודי להקב"ה (ובאם אפשר — לברך „שהחיינו” על פרי חדש או בגד חדש), מתוך שמחה של תורה ושמחה של מצוה.

הקב"ה הרי זה דבר הפשוט, ואי"צ להדגיש זאת, ולכן מתחיל ומדגיש רק עם העבודה שלו — „מודה”. ויש להוסיף, ש„מיד כשניעור משנתו” — כולל גם מ"ש הרמב"ם „ישנים . . בהבלי הזמן” (ל"ע ול"ע), שצ"ל נייעור גם משינה זו, ותחילת העבודה היא שידע שהוא „חד ממש” עם עצומיה, שהרי הוא חלק אלוהה ממעל ממש.

כל הנ"ל בהדגשה מיוחדת, כשרואים בשנים האחרונות איך שנעשה ה„ויקהל” בפשטות — קיבוץ גלויות דבני מכל העולם, שעולים לאה"ק. והעלי' היא באין-ערוך להעליות שהיו פעם בדורות שלפנ"ז. [ולהעיר שרבותינו נשיאינו לא היו באה"ק, ואפי' לא בכיקור, וגם נסיעת כ"ק מו"ח אדמו"ר הי' מפני שנמנע ממנו לבקר ב„קברי-אבות” דראסטוב, וליובאוויטש וכיו"ב]. ובמיוחד בעמדנו בשנה שהר"ת שלה הי' תהא שנת נפלאות בכל מכל כל.

ההוראה למעשה בפועל מפ' שקלים: שיש להוסיף בנתינת הצדקה, שהרי בצדקה יש כמה דרגות: מעשר, חומש, „כל אשר לאיש יתן בעד נפשו”. ולהחליט בזה עוד בשבת זו, וגם להתחיל בזה כגון ע"י נתינת מאכל ומשקה וכיו"ב. וגם באופן הנתינה ישנה הוראה מפ' שקלים: נתינת מחצה"ש היתה בשביל קרבנות ציבור, וידוע ביאור אדה"ז בפירוש הפסוק „אדם כי יקריב מכם קרבן להוי"ו שכדי שהאדם יתקרב לה' הוא ש„מכס קרבן להוי"ו”, שנותן כל מציאותו לה'. ומזה מובנת ההוראה למעשה בפועל, שנתנת הצדקה וגמ"ח צ"ל באופן שמכניס בזה כל עשר כחות נפשו, שנוסף להעשי' בפועל, חושב ומדבר עד"ז כו'. ועי"ז מזרזים את הגאולה שתבוא תומ"י ואז יעשה הקב"ה את צדקתו שמקבץ כל בניי „קהל גדול ישונו הנה”.

(5) ויש להתחיל בזה בהוספת שיעור בדא"ח — אג"ק הנ"ל ב"ס.

(6) ידוע אשר מהנכון לקבל איזה זהירות נוספת בראש השנה, ויש ללמוד מזה ג"כ על ראש השנה הפרטי בזמן הפרטי דכל אחד, היינו יום ההולדת, שאז מתחלת שנה חדשה הפרטית (ראה לעיל ע' 400 הערה 33) — אג"ק הנ"ל.

(7) שיחות: כ"ה אדר, אחרון של פסח (ועוד) ש. ז. (התשמ"ח) — לעיל (ח"א ע' 332). ע' 399.

לעילוי נשמת

הו"ח ר' אליהו ב"ר אוסקר ע"ה פיפרנו

נפטר ביום כ"ה אדר שני ה'תשס"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

זוגתו מרת רחל בת אסתר תחי'

לאורך ימים ושנים טובות עד ביאת

גואל צדק, ומתוך בריאות הנכונה

*

נדפס ע"י משפחתם שיחיו

הוספה*

מנהגי יום הולדת**

- א. לעלות לתורה ביום השבת שלפני יום ההולדת, וכשיום ההולדת חל ביום הקריאה — גם ביום ההולדת עצמו.
- ב. להוסיף בנתינת הצדקה לפני תפלת שחרית ומנחה, וכשיום ההולדת חל בשבת או יו"ט — ליתן בערב שבת או יו"ט (ומה טוב — גם לאחריה).
- ג. להוסיף בתפלה — בכוונת התפלה, התבוננות בגדלות הא"ל וכו', וכן באמירת (ספר) תהלים (עכ"פ — ספר אחד).
- ד. ללמוד המזמור תהלים החדש שמתחיל לומר ביום ההולדת¹ — בהתאם למספר שנותיו².
- ה. להוסיף שיעור נוסף בתורת הנגלה ובתורת החסידות — נוסף על השיעורים הקבועים, שלשת השיעורים בחומש תהלים ותניא השוים לכל נפש, ושיעור היומי ברמב"ם.
- ו. ללמוד מאמר דא"ח³ בע"פ (כולו או חלקו), ולחזור אותו בחבורה (ברבים) ביום ההולדת עצמו, או בהזדמנות הקרובה, ובפרט ביום הש"ק שלאחרי (בזמן סעודה שלישית).
- ז. להוסיף בפעולה על הזולת — הפצת התורה והמעיינות חוצה, מתוך אהבת ישראל.
- ח. להתבודד ולהעלות זכרונותיו ולהתבונן בהם והצריכים תקון ותשובה ישוב ויתקנם, כלומר, להתבונן באופן הנהגתו בשנה שעברה, ולקבל החלטות טובות לשנה הבע"ל.

(* בקשר לכ"ה אדר, יום הולדת הרבנית הצדקנית מרת חיי' מושקא נ"ע*, בו הכריז כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א אודות מבצע יום הולדת. המו"ל.

- (** המנהגים דלקמן (מלבד אלו שצוינו בפ"ע) — נלקטו מהיום יום"א ניסן. ספר המנהגים חב"ד ע' 81. אגרות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"ו אגרות: איתקמת. איתתנה. ח"ו: איתצט. איתתקט. כ"ב. כ"ס. ב"צ. ב"קטו. בקמו. ב"ר. ב"רכו. ועוד.
- 1) נוסף על המנהג, ללמוד בכל ר"ח . . מהקאפיטל בתהלים שהוא מסומן במספר שנות חייו — "פסוק אחד", ואם הוא מרובה בפסוקים או לומדים שנים או יותר, ואם הקאפיטל מחזיק פחות מייב פסוקים . . אזי כופלים, באופן ש"עלה כמספר חדשי השנה" (אג"ק כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ה א'ש"ט).
  - 2) מ"יחידות" לחתני בר-מצוה — ראה לקו"ש ח"כ ע' 578. חכ"ז ע' 347. ועוד.
  - 3) במקום שלבו חפץ, אבל, אדעת' דנפשי' — אג"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"ו ב"צ (וראה הערה הבאה).
  - 4) ראה אג"ק הנ"ל ב"רכו: לצייר במחשבתו אחת היחידות מה ששאל ומה שענו לו ואח"כ ללמוד מתורתו.

(* ולהעיר שבשנה זו (תשפ"ו) מלאו מאה עשרים וחמש שנה להולדתה. המו"ל.

בס"ד. משיחות ליל ועש"ק וש"ק פ' ויקהל,
פ' שקלים, כ"ה אדר-ראשון ה'תשנ"ב.

בלתי מוגה

- א. הנקודה המשותפת והצד השווה שבפרשת ויקהל ובפרשת שקלים (כבקיעות שנה זו שקורין פרשת שקלים בשבת פרשת ויקהל) — שבשתיהן מודגשת אחדותם של ישראל בקשר ובשייכות להמשכן:
- בפרשת ויקהל — "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל גו' ויאמר משה אל כל עדת בני ישראל גו' קחו מאתכם תרומה לה' וגו'"¹ — הקהלת כל בני לצורך נדבת ומלאכת המשכן.
- בפרשת שקלים — "כי תשא את ראש בני ישראל גו' זה יתנו גו' מחצית השקל גו' תרומה לה'"² — השתתפותם של כל בני" בתנינת תרומה לה' עבור³ האדנים, שהם היסוד שעליו עומד המשכן, ועבור³ קרבנות ציבור של כל שנה ושנה⁴, שהם עיקר ענינו של המשכן (וביהמ"ק)⁵.
- ויש להוסיף ביאור בשייכותה של פרשת שקלים לפרשת ויקהל (לא ויקהל-פקודי כשהן מחוברין⁶, אלא ויקהל) בפ"ע — דלכאורה, תוכנה של פרשת שקלים שייך לפרשת פקודי⁷ (יותר מאשר לפרשת ויקהל), כי:
- בפרשת שקלים מדובר אודות מנין בני" — "כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם גו' בפקוד אותם זה יתנו כל העובר על הפקודים גו' מכן עשרים שנה ומעלה גו'", "כשתחפוץ לקבל סכום מנינם לדעת כמה הם . . יתן כל אחד מחצית השקל ותמנה את השקלים ותדע מנינם . . דרך המונין מעבירין את הנמנין זה אחר זה כו"⁸.

- 1) לה, א ואילך.
- 2) ל, יב"ג.
- 3) פרש"י שם, טו.
- 4) שמתחילים להקריבם בר"ח ניסן מתרומה חדשה, ובאחד באדר משמיעין על השקלים כדי שייכין כל אחד ואחד מחצית השקל שלו ויהי עתיד ליתן (רמב"ם ה' שקלים פ"א ה"ט. פ"ד הי"א).
- 5) "בית לה' מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות" (רמב"ם ריש ה' ביהב"ח).
- 6) ויש שנים שקורין פרשת שקלים בשבת פ' פקודי.
- 7) פרש"י שם, יב"ג.
- 8) פרש"י שם, יב"ג.

כמו משכון שחוזר לבעליו בשלימות – בביהמ"ק השלישי (שכולל גם בית ראשון ובית שני (והמשכן)), שיבנה במהרה בימינו, ותיכף ומיד ממש.

בלתי מוגה

וענין זה שייך לפרשת פקודי – "אלה פקודי המשכן", "בפרשה זו נימנו כל משקלי נדבת המשכן", כולל גם "כסף פקודי העדה מאת ככר גו' מחצית השקל גו' לכל העובר על הפקודים מכן עשרים שנה ומעלה לשש מאות אלף וגו'", "כך היו ישראל וכך עלה מנינם כו"¹⁰, כפירוש רש"י בפ' תשא: (פ' שקלים) שהתרומה הראשונה (מג' התרומות) שבפרשה היא "תרומת אדנים שמנאן כשהתחילו בנדבת המשכן, ונתנו כל אחד מחצית השקל, ועלה למאת הככר, שנאמר וכסף פקודי העדה מאת ככר, ומהם נעשו האדנים כו'".

משא"כ פרשת ויקהל שבה מודגשת הקהלת כל עדת ישראל, מציאות אחת של "קהל", כלשון הכתוב¹¹ "קהל גדול", לשון יחיד (ולא "פקודי העדה", ע"י המנין דכל אחד ואחד) – צריך להבין שייכותה לפרשת שקלים שבה מדובר אודות מנין בני"?

ב. ויש לבאר תחילה תוכן החילוק שבין "ויקהל" ל"פקודי" בכללות עבודת האדם לקונו ("יתן אל לבו"¹²) – ובהקדמה:

נוסף על הפירוש ד"ויקהל" ו"פקודי" בתוכן הכתובים, ש"ויקהל" קאי על ההקהלה דבני ("ויקהל משה את כל עדת בני ישראל"), ו"פקודי" קאי על מנין נדבת המשכן ("אלה פקודי המשכן"), ישנו גם הפירוש, הלימוד וההוראה מהשמות "ויקהל" ו"פקודי" כשלעצמם בנוגע לכללות עבודת האדם לקונו, שבענין זה קאי "ויקהל" (נוסף על ההקהלה דבני) גם על ההקהלה דעניני המשכן, ו"פקודי" קאי (נוסף על מנין נדבת המשכן) גם על המנין דבני.

ונקודת הענין – שב(נדבת ו)מלאכת המשכן בפועל¹³ (תוכן הפרשיות ויקהל פקודי¹⁴) נכללים כל הענינים שבעבודת האדם לקונו, הן העבודה עם עצמו, בהמשכן שבו (כמ"ש¹⁵ "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", "בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כאו"א"¹⁶), והן העבודה בחלקו בעולם, לעשות מהענינים הגשמיים שבחלקו בעולם ("ג' וט"ו דברים) משכן לה"¹⁷, ועוד ועיקר,

(9) ר"פ פקודי ובפרש"י.
 (10) לח, כה"כ ובפרש"י.
 (11) ירמ' לא, ז.
 (12) קהלת ז, ב.
 (13) נוסף על הציווי דמלאכת המשכן – בפרשיות תרומה תצוה.
 (14) ולהעיר מהשייכות לשיעורי הרמב"ם דערב שבת ויום הש"ק – סיום הלכות בית הבחירה והתחלת הלכות כלי המקדש.
 (15) תרומה כה, ח.
 (16) ראה אלשיך עה"פ. שלי"ה סט, א. ועוד.
 (17) כמרומו גם בכך ש"הקדים להם אזהרת שבת לציווי מלאכת המשכן", כמ"ש "אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהי לכם קודש וגו'" (ריש פרשתנו ובפרש"י), שמזה למדים ל"ט מלאכות, "דברים (משמע תרי) הדברים (ה' לרבות חד הרי שלשה) אלה (בגמטריא ל"ו) הדברים (הרי ל"ט), אלו שלושים ותשע מלאכות" (שבת ע, א ובפרש"י) – שהתעסקות בל"ט מלאכות בששת ימי המעשה אינה אלא לצורך עשיית המשכן.

שעבודתו של כאו"א מישראל היא באופן שמתאחד עם כלל ישראל (כהציווי "ואהבת לרעך כמוך"¹⁸, שהוא "כלל גדול בתורה"¹⁹, ועד ש"זהו כל התורה כולה"²⁰), ובפרט עיי"ז שפועל על כו"כ מישראל לשמש את קונם (הן בנוגע לעצמם והן בנוגע לחלקם בעולם) — שבזה תלוי שלימות הפעולה ד"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", הן בנוגע לבני" עצמם, "בתוכם" לשון רבים²¹, והן בנוגע לעבודתם בעולם, שבצירוף העבודה של כל בני" בעולם (כאו"א בחלקו הפרטי) נעשה העולם כולו דירה (משכן) לו ית'.

וכללות העבודה היא בב' האופנים ד"ויקהל" ו"פקודי": "ויקהל" — ההקלה²² של כל עניני האדם (עשר כחות נפשו וג' לבושיהם מחשבה דיבור ומעשה), כל בני", וכל עניני העולם (שבהם נעשית עבודתם של בני") למשכן, ו"פקודי" — החשבון דכל פרט ופרט מכל עניני האדם, כאו"א מבני", וכל פרט ופרט שבעניני העולם, כיצד מנצלים פרט זה בהמשכן.

ובזה גופא ישנם ב' אופנים — (א) "ויקהל-פקודי" כפי שנעשים פרשה אחת²³, עבודה אחת, (ב) "ויקהל" ו"פקודי" כפי שהן ב' פרשיות (כבשנה זו), ש"ויקהל" היא פרשה ועבודה בפ"ע, ו"פקודי" היא פרשה ועבודה בפ"ע²⁴:

בהשקפה ראשונה נראה לומר ש"ויקהל" ו"פקודי" הם כמו כלל ופרט, היינו, ש"ויקהל" הוא הכלל של כל פרטי העבודה ד"פקודי", כמודגש בהחיבור שלהם שנעשים פרשה אחת וענין אחד, כשם שאין בכלל אלא מה שבפרט (ואין בפרט אלא מה שבכלל)²⁵.

אבל, כיון שבכמה שנים קורין בשבת ושבווע²⁶ זה פ' ויקהל בפ"ע (ורק בשבווע שלאח"ז קורין פ' פקודי), עכצ"ל, שישנו אופן עבודה ד"ויקהל" שאינו כלל של פרטים, אלא עבודה וענין בפ"ע (וגם לא בתור הכנה לעבודה אחרת)²⁷, ואז קורין בפ' ויקהל גם פ' שקלים, כדלקמן.

[נפשיטא — שלילת הפכו, ואפילו לא ע"י אמירת דברי-מוסר — כפי שרואים במוחש שכדי להשפיע על יהודים בעניני יהדות צריכים לדבר אליהם (ועליהם) בדרכי נועם ובדרכי שלום, ובדברי אהבה וחיבה.

וזה שמצינו שלפעמים צ"ל הנהגה הפכית, ע"ד מ"ש¹⁰⁸ "חושך שבטו שונא בנו" — ה"ז דוקא באב ובן, שבדרך כלל היחס שביניהם הוא באופן של אהבה וחיבה, ועד לאהבה עצמית כו', ואז גם ההכאה (בזמן ומצב מיוחד כשיש הכרח בדבר) היא מתוך אהבה¹⁰⁹.

ועוד ועיקר: היחס לבני" הוא לא רק יחס של אב ובנים ("בנים אתם לה' אלקיכם"¹¹⁰), אלא יתירה מזה ובאין-ערוך — "ישראל וקוב"ה כולא חד"¹¹¹. וכן יש להוסיף ביתר שאת וביתר עוז במצות הצדקה — "גדולה צדקה שמקרכת את הגאולה"¹¹².

ויה"ר — והוא העיקר — שההחלטה בזה תביא בפועל ממש ותיקף ומיד ממש את השכר¹¹², שתמורת ה"צדקה (ש)עשה הקב"ה בישראל שפיוזון לבין האומות"¹¹³, תהי' הצדקה האמיתית דקיבוץ גלויות, "תקע בשופר גדול לחרותנו .. וקבצנו יחד מארבע כנפות הארץ לארצנו"¹¹⁴, "בנערינו ובזקנינו גוי' בבנינו ובבנותינו"¹¹⁵, "קהל גדול" ("ויקהל משה את כל עדת בני ישראל") ישובו הנה"¹¹⁶, לארצנו הקדושה, לירושלים עיר הקודש, להר הקודש, לבית המקדש השלישי (והמשולש, שכולל גם בית ראשון ובית שני¹¹⁶) ולקדש הקדשים¹¹⁷ (מקום הארון, שבו נמצאים לוחות ראשונות¹¹⁸ ולוחות שניות¹¹⁹).

ובלשון הכתוב בהתחלת פ' פקודי שקורין במנחת שבת פ' ויקהל: "אלה פקודי המשכן משכן", "שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן¹²⁰ בשני חורבניו"⁹,

108 משלי יג, כד. 109 ראה תניא אגה"ק סכ"ב: "אב רחמן חכם וצדיק המכה בנו כו'". 110 פ' ראה יד, א. 111 ב"ב י"ד, א. וראה תניא פל"ז. 112 ראה תענית ח, ב. שו"ע או"ח סו"ס תקעא. 113 פסחים פז, ב. 114 נוסח תפלת העמידה. 115 בא י"ד, ט. 116 ראה זח"ג רכא, א. 117 שכולל ג' דרגות — קדשים לשון רבים, ב' דרגות, וקדש (הקדשים), דרגא שלישית (ראה לקו"ת פקודי ה, א. ובכ"מ). 118 וגם שבתי לוחות — ג' ענינים.

119 ב"פ עשרת הדברות — עשרים, בחי' הכתר, שלכן "מקום ארון אינו מן המדה" (משא"כ עשרים אמה דמקום קדש הקדשים שבביהמ"ק*). 120 וכמ"ש "מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל", "מה טובו אהל שילה ובית עולמים בישובך .. משכנותיך, אף כשהן חרבין, לפי שהן משכון עליהם כו'" (בלק שם ובפרש"י).

18 קדושים יט, יח. 19 תו"כ ופרש"י עה"פ. 20 שבת לא, א. וראה תניא פל"ב — שיעור דיום הש"ק זה. 21 כלומר: לא רק בתוך כל אחד ואחד בפ"ע, אלא גם ובעיקר כשמתאחדים כולם יחד, "כמ"ש ברכנו אבינו כולנו כאחד באור פניך" (תניא שם). 22 בכחו של משה — "ויקהל משה" — כולל גם ניצוץ משה שבכאו"א מישראל (תניא רפמ"ב). 23 נוסף על החיבור דסוף פרשת ויקהל עם התחלת פרשת פקודי (ברביעי) —

שהתחלת ויקהל שייכת גם לפקודי, וסיום פקודי שייך גם לויקהל. 24 וכשהן נפרדות שייכת אליהן פ' שקלים — שקורין בפ' ויקהל (כבשנה זו), או בפ' פקודי. 25 סנהדרין מה, סע"ב. בכורות ו, א. 26 שכולל כל שבעת ימי ההיקף, כללות הזמן. 27 ויש לומר, שבשנים שפרשיות ויקהל-פקודי מחוברות נרגש בעיקר ש"ויקהל" הוא כלל של פרטים, ובשנים שפרשיות ויקהל ופקודי נפרדות נרגש בעיקר ש"ויקהל" הו"ע בפ"ע.

והשלימה שאז יהי הגילוי ד"ישראל וקוב"ה כולא חד" בכל העולם כולו, שנעשה דירה לו ית'.

ועוד ועיקר:

רואים במוחש שכבר התחיל (משך זמן לפני"ז) בפועל ובפשטות קיום ההבטחה ד"יוסיף אדניי שנית ידו גוי' ואסף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ¹⁰³ — בהקיבוץ גלויות דרבים מבניי ממדינות שונות בעולם לארצנו הקדושה בחסד וברחמים [ולא באופן של סכנה, כמו פעם שהיו צריכים לברוח משם בהחבא, אלא כהמצב עתה ברוב מדינות העולם¹⁰⁴], והתקוה חזקה שבסיומו של השבוע דפרשת ויקהל מתקרבים ועד שעומדים כבר בגמר ושליומות ד"ויקהל משה ("גואל ראשון הוא גואל אחרון"¹⁰⁵) את כל עדת בני ישראל", גמר ושליומות קיבוץ גלויות דכל בני¹⁰⁶ מכל ארבע כנפות הארץ, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

ותוספת נתינת כח בזה כשפרשת ויקהל היא בפ"ע — שאין פנאי (ולא צריכים) להמתין להשלימות דהפרטים ("פקודי"), אלא תיכף ומיד ממש נעשית השלימות ד"ויקהל" בהגאולה האמיתית והשלימה.

יא. וכדי למהר ולזרו ולהביא בפועל תיכף ומיד ממש — יש להוסיף ביתר שאת וביתר עוז באהבת ישראל ואחדות ישראל (ביטול סיבת הגלות¹⁰⁷), ע"י הדגשת מעלתו של כאו"א מישראל שהוא "חלק אלקה ממעל ממש".

ג. וביאור הענין:

עשיית משכן לו ית' יכולה להיות בב' אופנים: (א) ע"י גישה כללית שצריכים להקהיל את הכל לעשיית המשכן — "ויקהל.. תרומה לה", ובאופן ש"מרכיבים העם להביא גוי' והותר²⁸, (ב) ע"י ההתבוננות במציאותו של כל פרט ופרט, חשיבותו המיוחדת, מעלותיו ותכונותיו המיוחדות, כדי לנצל כל פרט ופרט, כל מעלה ותכונה כו', באופן המתאים להשימוש לקונו, להיות חלק מסויים בהמשכן — "פקודי המשכן", "כל משקלי נדבת המשכן לכסף ולזהב ולנחושת.. לכל עבודתו"²⁹, פירוט הסכום המדוייק של כל דבר ודבר ואופן ניצולו במלאכת המשכן.

והחילוק שביניהם הוא (לא רק בסדר הדברים, אם מתחילים מהכלל (ויקהל) או שמתחילים מהפרטים (פקודי), אלא גם ובעיקר) בתוכן העבודה עצמה:

כשמתחילים מההתבוננות במציאותו של כל פרט ופרט (פקודי) — נרגשת לכל לראש ובעיקר המציאות שבעולם, מציאות בעלת חשיבות, מעלה ותכונה מיוחדת, והעבודה היא לפעול שמציאות זו (מציאות שבעולם) תנוצל לעשיית המשכן (וע"ד "אני נבראתי לשמש את קוניי"²⁹ — שנרגשת תחילה המציאות ד"אני", והחידוש הוא ש"נבראתי לשמש את קוניי"; מציאות בפשיטות ואלקות בהתחדשות³⁰).

וכשמתחילים מהגישה הכללית להקהיל את הכל לעשיית המשכן (ויקהל) — נרגשת לכל לראש ובעיקר מציאותו ית', "ועשו לי מקדש", "לשמיי"³¹, ובמילא, גם בעניני העולם (שאוספים ומקהילים לצורך עשיית המשכן) נרגש בעיקר (לא המציאות שלהם, שנוצלה לעשיית המשכן, אלא שכל מציאותם אינה אלא) המשכן לו ית' (וע"ד "אני לא נבראתי אלא לשמש את קוניי"³² — שנרגשת תחילה מציאותו ית', והחידוש הוא במציאות הנברא, שכל מציאותו אינה אלא לשמש את קונו; אלקות בפשיטות ומציאות בהתחדשות³⁰).

בסגנון אחר קצת — החילוק שבין המשכה להעלאה³³:

העבודה ד"פקודי" היא באופן של המשכה — להמשיך ולגלות האלקות שבמציאות העולם (בכל פרט ופרט לפי עינו, מעלתו ותכונתו) — דרגת האלקות השייכת לעולם; והעבודה ד"ויקהל" היא באופן של העלאה —

(28) לו, ה"ז. (29) משנה וברייתא סוף קידושין. (30) ראה המשך תער"ב ח"ב ע' תקלד במלאכת שלמה למשנה שם. (31) ראה גם לקו"ש ח"ה ע' 71 ואילך. (32) גירסת הש"ס כתיי (אוסף כתביהיד של תלמוד הבבלי ירושלים תשכ"ד). וכ"ה (33) ראה גם לקו"ש ח"ה ע' 71 ואילך. (31) פרש"י עה"פ.

(103) ישע"י יא, יא"ב. (104) אף שנסארה מדינה אחת או שתי מדינות שעדיין צריכים לברוח משם בהחבא, ובודאי ישפיע המצב שברוב מדינות העולם על כל מדינות העולם, שמכולם ממש יצאו ויבואו לארצנו הקדושה מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף. (105) ראה שמו"ר פ"ב, ד. לקו"ש ח"א ע' 8 ואילך. וש"נ. (106) ומתחיל מרבותינו נשיאנו — שבמשך זמן הגלות לא עלו לארץ ישראל (גם לא לביקור בלבד), דאף שמצינו כמה גדולי ישראל ואדמוריים (כמו הרה"ק רמ"מ מהאראדאק) שעלו לארץ ישראל, הרי, הבעש"ט*, המגיד, אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי, אדמו"ר הצ"צ, אדמו"ר מהר"ש, (107) ראה יומא ט, ב.

(**) ונסיעתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר לארץ ישראל לא היתה לשם ביקור בארץ ישראל, אלא, כפי שהסביר בעצמו במכתבו הידוע (אגרות קודש שלו ח"ב ע' קצ"א) שביציאתו ממדינה היא ניטלה ממנו האפשרות לבקר בהיכלי קודש ציוני הוד כבוד אבותיו נשיאי החסידות (בליבאוויטש ובראסטוב), ולכן ברצונו לבקר במקומות הקודש בארץ הקודש.

להקהיל ולהעלות את כל הענינים שבעולם ע"י היציאה ממציותם (גדרי העולם)³⁴ וההתעלות לדרגת האלקות שלמעלה מהעולם.

ונמצא, שב"פקודי" נרגשת יותר עשיית הדירה בתחתונים, בגדרי העולם, בכל פרט, מעלה ותכונה כו' שבעניני העולם; וב"ויקהל" נרגשת יותר עשיית הדירה לו ית', שבכל הענינים כולם צריך להיות הגילוי דעצמותו ית'. כלומר: בנוגע להפעולה בעולם (בתחתונים) יש מעלה בהעבודה ד"פקודי", להיותה מצד גדרי העולם (החשיבות המעלה והתכונה שבכל פרט ופרט), אבל, בנוגע לגילוי אלקות (דירה לו ית') המעלה היא בהעבודה ד"ויקהל", להיותה מצד ההתגלות דעצמותו ית'.

ועפ"ז יש לבאר תוכן הענין ד"ויקהל" בפ"ע — שהקהלת כל הענינים אליו ית' היא עבודה בפ"ע שהיא למעלה משייכות לגדר מציאותם של כל הענינים ופרטי מעלותיהם ותכונותיהם כו', שיוצאים ממציותם ומתקהלים אליו ית'³⁵.

ד. ענינו של "ויקהל" בפ"ע מודגש עוד יותר בקביעות שנה זו — שלאחרי הקריאה ד"ויקהל" בפ"ע קורין פרשת שקלים³⁶.

ובהקדם הביאור בפרשת שקלים — "זה יתנו גו' מחצית השקל בשקל הקודש עשרים גרה השקל מחצית השקל גו' העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל"³⁷ — דלכאורה צריך להבין:

(א) כלל הוא בעניני קדושה שצ"ל באופן של שלימות דוקא, כמודגש בעבודת הקרבנות: "מצות עשה להיות כל הקרבנות תמימין"³⁸, ו"כלי שרת .. אין מקדשין אלא שלימים .. ואין מקדשין אלא מליאין"³⁹, וכן הכהן המקריב צ"ל תמים⁴⁰ — ואילו בפרשת שקלים (שמהם נעשו אדני המשכן, היסוד דכל המשכן, ומהם באו קרבנות ציבור של כל השנה) מודגש הציווי דנתינת "מחצית השקל" דוקא?

34 עלמא דפרווא, כולל גם במובן של היפך האחדות, ולכן, היציאה וההתעלות היא ע"י ענין האחדות, התוכן ד"ויקהל".

35 ומה מובן שהעבודה ד"פקודי" היא (לא המשך והשלמת העבודה ד"ויקהל", כבשנים שויקהל-פקודי מחוברות, אלא) עבודה בפ"ע — לגלות את האלקות שבעניני העולם. אלא, כיון שבאה לאחרי העבודה ד"ויקהל" בפ"ע, יש בה הנתינת-כח מהעבודה ד"ויקהל", שגם בעניני העולם ("פקודי") תומשך ותתגלה דרגת האלקות

36 שבוה מודגש יותר ש"ויקהל" הו"ע בפ"ע (למעלה משייכות ל"פקודי") — שמפסיקין בין "ויקהל" ל"פקודי" בפרשת שקלים.

37 תשא ל, יג"טו.

38 רמב"ם ריש הל' איסורי מזבח.

39 שם הל' פסולי המוקדשין פ"ג ה"כ.

40 שם הל' ביאת המקדש רפ"ו.

ויש להוסיף, שענין זה מודגש גם בסיום וחותרם התפלה — שלאחרי כל פרטי הענינים דעבודת התפלה, פסוקי דזמרה, ברכות ק"ש וק"ש, וי"ח ברכות דתפלת העמידה, מסיימים וחותרים בהודאה הכללית (התוכן ד"מודה אני") ד"אך צדיקים יודו לשמך"⁹²; ועד"ז בסיום וחותרם עבודת כל היום כולו⁹³ (לאחרי התפלה ולימוד התורה, "מבית הכנסת לבית המדרש"⁹⁴, ואח"כ "הנהג בהם מנהג דרך ארץ"⁹⁵) — כמודגש בהחשבון-צדק דעבודת כל היום בקשהמ"ט שסיומו וחותרו בתיבת "אמת", "אל"ף רישו דאלפא ביתא מ"ם באמצעיתה תי"ו בסופה, לומר אני⁹⁶ ראשון .. ומבלעדי אין אלקים .. ואת אחרונים אני הוא"⁹⁷, שבכל עניני העולם (שנבראו בכ"ב אותיות מאל"ף ועד תי"ו) מתגלה ה"אמת הוי" לעולם⁹⁸ (לא רק דרגת האלקות שבערך ובשייכות לגדרי העולם ובכל פרט ופרט לפי ענינו, אלא גם ובעיקר ה"אמת הוי"), ובלשון הרמב"ם בהתחלת ספרו שב"כל הנמצאים משמים וארץ ומה שביניהם" מתגלה (לא רק האלקות שבהם, בפרטי תכונותיהם ומעלותיהם, אלא גם ובעיקר) "אמתת המצאו", ובאופן ש"לא נמצאו אלא מאמתת המצאו" (ע"ד "אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני" (כנ"ל ס"ג)), "הוא שהנביא אומר וה'⁹⁹ אלקים אמת .. והוא שהתורה אומרת אין¹⁰⁰ עוד מלבדו".

י. והדגשה יתירה בכהנ"ל בשבת פרשת ויקהל ושקלים בשנה זו — "הי תהא שנת נפלאות בכל":

ב"נפלאות בכל", שבכל הענינים¹⁰¹ רואים נפלאות, מודגשת העלי' דכל הענינים (ע"י היציאה מגדרי מציאותם) למעמד ומצב ד"נפלאות", ובאופן שלא נרגש (כ"כ) ענינם הפרטי, מעלתם ותכונתם כו', אלא הענין הכללי ד"נפלאות", ולכל לראש ה"נפלאות" דהגאולה האמיתית והשלימה, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"¹⁰².

ובשבת פרשת ויקהל ושקלים דשנת נפלאות בכל — מודגשת ההקהלה דכל עניני האדם, כל בני', וכל עניני העולם אליו ית', ע"י עבודתם של ישראל מצד העצם שהם חד עם עצמותו ית', שעיקרה ושלמותה בהגאולה האמיתית

92 תהלים קמ, יד. וראה לקו"ש שם. וש"נ.

93 ונעוץ סופן בתחלתן — באמירת "מודה אני לפניך .. רבה אמונתך" — שה"נקודה" ד"מודה אני" מתפשטת באופן של ריבוי על כל היום כולו (ודוגמתו ב"מחצית השקל" — שממנו נעשו אדני המשכן, היסוד שעליו עומד המשכן כולו).

94 ברכות בסופה. וש"נ.

95 שם לה, ב.

96 ישעי' מד, ו.

97 ירושלמי סנהדרין פ"א ה"א. ועוד.

98 תהלים קיח, ב.

99 ירמי' יו"ד, יו"ד.

100 ואתחנן ד, לה.

101 ובפרט שהתחלתם באות ב"ת דהשימוש.

102 מיכה ז, טו.

אצל כאו"א מישראל מצד עצם נפשו שהיא בכל התוקף והשלימות תמיד⁸⁵, גם בעת השינה (ואדרבה, בעת השינה לא נרגשים הענינים שמעלימים על עצם נפשו), ולכן, כשנעשה "ברי' חדשה" ומתחדש הרגש מציאותו ("אני"), אומר מיד "מודה אני לפניך", שמקדים ה"מודה" ל"אני", ומציאות ה"אני" היא "לפניך" — מסירה ונתינה דכל מציאותו להקב"ה, ע"ד ובדוגמת העבודה ד"מחצית השקל", לחבר ולאחד ה"חצאי צורות" לצורה אחת שלימה, "ישראל וקוב"ה ("אני לפניך") כולא חד".

ולאח"ז באה העבודה בהשימוש לקונו בכל פרט ופרט דהאדם (ודהעולם) (ע"ד "פקודי המשכן") — מתחיל מברכות השחר שנתקנו "על סדר העולם והנהגתו מה שהבריות נהנין בכל יום, שיברכו להקב"ה על זה בפעם ראשונה שנהנין הנאה זו בכל יום ויום"⁸⁶, שעי"ז פועל על עצמו לנצל הנאות אלו במשך כל היום לשמש את קונו, ועד"ז בנוגע להשימוש לקונו בכל פרטי אופני העבודה דבניי — כמודגש בהתחלת התפלה בפסוק⁸⁷ "מה טובו אהלך יעקב משכנותיך ישראל", שקאי על פרטי העבודה דבניי כפי שמחולקים לשבטים ("שוכן לשבטיו", "כל שבט ושבט שוכן לעצמו ואינן מעורבין"⁸⁸), וכל שבט מחולק לאהלים (ש"פתחיהם אינן מכוונין זה מול זה"⁸⁸).

ועוד ועיקר — שלפני התחלת העבודה בפרטי ההתחלקות דבני ישראל לשבטים ואהלים חוזרים ומדגישים האחדות דכלל ישראל מצד העצם ("ישראל וקוב"ה כולא חד"), כמ"ש רבינו הזקן בסידורו "נכון לומר קודם התפלה הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך"⁸⁹, שזהו תוכן האחדות שב"מחצית השקל", שכל אחד מרגיש שבפ"ע⁹⁰ אינו אלא "מחצית", "חצי צורה", ובצירוף עם עוד יהודי נעשה "צורה אחת שלימה", "שקל הקודש"⁹¹.

85) וע"ד פס"ד הרמב"ם (הל' גירושין ספ"ב) שרצונו האמיתי (הפנימי) דכאו"א מישראל "להיות מישראל .. (ולעשות את כל המצוות כו") (אלא שלפעמים מעלים הרצון הגלוי על הרצון האמיתי).
86) שו"ע אדה"ז או"ח רסמ"ו.
87) בלק כד, ה.
88) שם, ב ובפרש"י.
89) ראה בארוכה לקו"ש חכ"ה ע' 374.
וש"נ.

90) ויומתק יותר שברך כלל אמירת "הריני מקבל כו" היא בהיותו עדיין בחדרו פנימה, לפני שפוגש עוד יהודי שזוקק לטובה ממנו, ואעפ"כ, נרגש אצלו הענין דאהבת

(ב) כיון שהנתינה היא רק "מחצית השקל", למה נתפרש בכתוב סכום השקל השלם, "עשרים גרה השקל" (ולאח"ז צריך הכתוב להוסיף ולכפול "מחצית השקל"), ולא נאמר בפירוש (ובקיצור) "עשרים גרה"?

ולהוסיף, ששאלה זו מודגשת יותר בהמשך הכתובים בפרשת תשא (לאחרי ובסמיכות לפרשת שקלים), "ואתה קח לך בשמים ראש גו' קנמן בשם מחציתו חמשים ומאתיים"⁴² — שנתפרש סכום המחצית (חמשים ומאתיים), ולא הסכום השלם (חמש מאות)⁴³ שמביאים מחציתו.

ויתירה מזה — במכ"ש וק"ו: הפירוש ד"מחציתו חמשים ומאתיים" הוא "מחצית הבאתו תהא חמשים ומאתיים נמצא כולו חמש מאות .. א"כ למה נאמר חצאין .. להביאו לחצאין"⁴⁴, "ששוקלים אותו בב' פעמים חמשים ומאתיים בכל פעם"⁴⁵, כלומר, אף ש"כולו חמש מאות", מ"מ, כיון שצריכים "להביאו לחצאין", נתפרש בכתוב רק (סכום) "מחציתו (מחצית הבאתו) חמשים ומאתיים"; ואילו בנדוד" שהנתינה כולה אינה אלא מחצית השקל, לא נתפרש סכום המחצה (עשר גרה), אלא סכום השקל השלם, "עשרים גרה השקל"!

(ג) מהו הדיוק "העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל", ולא (בקיצור) "לא יותר ולא פחות", וכיו"ב?

ויש לומר נקודת הביאור בזה בעבודת האדם — שנתנית מחצית השקל הו"ע בפ"ע (שלמעלה מכל פרטי עניני העבודה) שמורה על העלאת כל הענינים אליו ית', ע"ד העבודה ד"ויקהל" בפ"ע, כדלקמן.

ה. ובהקדם הרמז הלימוד וההוראה מנתינת "מחצית השקל" — שישנם בזה שני ביאורים:

(א) הדגשת אחדותם של ישראל ("ויקהל" ד"כל עדת בני ישראל") — שכל אחד ואחד מישראל צריך לידע ולהרגיש שהוא לבדו אינו אלא "מחצית", ושלימותו תלוי בהתאחדות עם רעהו ("ואהבת לרעך כמוך"), שע"י צירוף והתאחדותם נעשה "שקל הקודש", "שקל השלם".

(ב) הדגשת אחדותם של כאו"א מישראל וכלל ישראל עם הקב"ה ("ויקהל" ד"כל עדת בני ישראל" עם הקב"ה) — שישראל הם "מחצית"

41) ובפרט שעשר הוא מספר השלם, מתייחס ל"חמש מאות" ד"מר דרור", אלא ולכן, אילו נאמר "עשר גרה", הי' מודגש שגם בנתינת השקל ישנו ענין השלימות.
42) פרש"י עה"פ.
43) רמב"ם ריש הל' כלי המקדש — שיעור היומי דערב ש"ק זה.

44) ובפרט ששער הוא מספר השלם, "מחציתו" של "קנמן בשם", "מחצית הבאתו תהא חמשים ומאתיים", כדלקמן בפנים.
45) רמב"ם ריש הל' כלי המקדש — שיעור היומי דערב ש"ק זה.

עמו כל הארבע ידות לה' להיות מכוון לשבתו ית"י] — יש לומר, שבשייכותם ל"מחצית השקל" מרומז שגם בעבודה דבירור העולם מודגשת היציאה מגדרי העולם לעלות ולהתקרב למעמד ומצב של דירה לעצמותו ית', היינו, לא (כ"כ) הפעולה בתחונות בהגדרים שלהם, אלא בעיקר עשיית הדירה לו ית', בהתאם לעבודתם של ישראל בנתינת "מחצית השקל", שאינה מצד גדרי מציאותם בעולם (ההתחלקות ד"העשיר" ו"הדל"), אלא מצד העצם דישראל וקוב"ה שכולא חד.

ח. עפ"י יש לבאר שייכותה של פרשת שקלים לפ' ויקהל דוקא (כבשנה זו), ולא לפ' פקודי⁷⁵:

בפרשת פקודי, "פקודי המשכן", "נימנו כל משקלי נדבת המשכן לכסף ולזהב ולנחושת ונימנו כל כליו לכל עבודתו" — שבזה מודגשת העבודה דכל פרטי הענינים דמלאכת המשכן, שכל פרט ופרט (דהאדם ודהעולם) מנוצל בהתאם למעלתו ותכונתו המיוחדת ("לכסף ולזהב ולנחושת"). ולא עוד אלא שגם "כסף פקודי העדה גוי", "שמנאן .. ונתנו כל אחד מחצית השקל", הוא פרט בהמנין ד"משקלי נדבת המשכן", "וכסף פקודי העדה מאת ככר וגו' לצקת את אדני הקודש וגו'".

משא"כ בפרשת שקלים מדובר אודות נתינת מחצית השקל (לא כפרט במנין משקלי נדבת המשכן, אלא כענין בפ"ע) בשביל מנין בנ"י, ועוד ועיקר, שמנין זה אינו "למשפחותם", לידע "מנין כל שבט ושבט" בפ"ע (כ"המנין האמור בתחלת חומש הפקודים, שבו נתפרט ובארוכה המנין דכל שבט בפ"ע), אלא המנין דכלל ישראל שלמעלה מהתחלקות לפרטי העבודה דכל שבט ושבט שבמסילתו יעלה, מצד העצם שבכל ישראל בשוה⁷⁶.

ולהוסיף, שהמנין מדגיש תוקף המציאות דישראל ש"אפילו באלף לא בטיל"⁷⁷ — די ש לומר ע"ד הרמז ש"אלף" קאי על "אלופו של עולם", ותוקף

75 ובנוגע לקביעות שקורין פ' שקלים בפ' פקודי — ראה לקמן הערה 79.
76 ויש לומר, שזהו החילוק שבין המנין "שמנאן כשהתחילו בנדבת המשכן ונתנו כל אחד ואחד מחצית השקל .. ומהם נעשו האדנים", להמנין "שמנאן משהוקם המשכן, הוא המנין האמור בתחלת חומש הפקודים .. ונתנו כל אחד מחצית השקל והן לקנות מהן קרבנות ציבור" — שהמנין בהתחלת נדבת המשכן שממנו נעשו האדנים שהם יסוד המשכן, קשור עם העצם ממש שלמעלה מהתחלקות כלל, והמנין משהוקם המשכן

וישנו ענין נעלה יותר — הרגש המציאות דאלקות שפועל היציאה מגדרי המציאות דהאדם (ודהעולם) להעלות ולהתאחד עם עצמותו ית', שלכן, גם כשישנה שלימות עבודתו בכל הפרטים (לא רק שלימות פרט אחד), נרגש אצלו הענין ד"מחצית השקל בשקל הקודש עשרים גרה השקל מחצית השקל" (ולא "עשר גרה"), שאין זו "שלימות" אלא "חצי צורה", כי, השלימות האמיתית היא בהתקשרות והתאחדות ד"ישראל וקוב"ה כולא חד", שע"י נעשה "שקל הקודש", שקל השלם, "עשרים גרה", שרומז⁵⁶ על ההתאחדות דעשר כחות הנפש (עשר דישראל) עם עשר ספירות (עשר דקוב"ה), ובצירוף שניהם יחד נעשה "עשרים", בחינת הכתר⁵⁷, העצם דישראל שלמעלה מעשר כחות הנפש, והעצם דקוב"ה שלמעלה מעשר ספירות, כידוע⁵⁸ שה"כתר" קשור עם עצמותו של המלך ("מלך" ביפיו תחזינה עיניך)⁶⁰.

וע"י נעשה גם בעולם (לא רק המשכת וגילוי דרגת האלקות ששייכת לעולם, אלא גם ובעיקר) היציאה ממציותו וההעלאה להיות דירה לעצמותו ית', שע"י שמתגלה בו העצם דישראל וקוב"ה (כפי שהם) כולא חד" — "חד" דייקא, ולא "אחד" (באל"ף), שרומז על העצם דישראל וקוב"ה שלמעלה מאל"ף שרומז על "אלופו של עולם".

ועפ"י מובן גם הדיוק "העשיר לא ירבה והדל לא ימעט" — כי, בכל פרטי עניני העבודה מצד המציאות שלהם, צריכה להיות וישנה ההתחלקות ד"העשיר" ו"הדל" כל חד לפום שיעורא דילי, הדל ימעט והעשיר ירבה (לנצל העשירות למלאכת המשכן), משא"כ "מחצית השקל" היא באופן של יציאה מגדרי מציאותו, "העשיר לא ירבה והדל לא ימעט", מצד בחינת העצם שלמעלה מההתחלקות ד"עשיר" ו"דל"⁶¹.

56 ראה אוה"ת שם (ע' א'תתקו ואילך).
57 עשרים בגימטריא כתר, וכ"ף ר"ת כתר (לקו"ת שה"ש לה, ג. אוה"ת שם ע' א'תתקט).
58 ראה אסתר ו, ט"ו וד' ובפרש"י. שערי אורה שער הפורים ד"ה יביאו לבוש מלכות פ"ז-ח.
59 ישע"י לג, יז.
60 ודוגמתו בישראל ("ישראל אשר בך תפארו") — שהם "בני מלכים" (שבת סז, א), ועד ל"מלכים" (תקו"ז בהקדמה א, רע"ב).
61 ויש לומר, ש"העשיר לא ירבה והדל לא ימעט" קאי על בחינת העצם כפי שיש לו שייכות לפרטים שבהם ישנו החילוק

ז. ויש לבאר תוכן הענין דנתינת "מחצית השקל" ביחס לעבודת הקרבנות — שמחצית השקל הביאו קרבנות ציבור של כל השנה — בעבודת האדם:

כתיב⁶² "אדם כי יקריב מכם קרבן לה'" — שרומז⁶³ על כללות הקירוב (קרבן מלשון קירוב⁶⁴) דהאדם להקב"ה ("יקריב מכם קרבן", מכם ממש), ולאח"ז באים פרטי הענינים ד"מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם", שרומז על חילוקי הדרגות דנה"ב (יש מי שהוא בבחי' בקר ויש מי שהוא בבחי' צאן) שצריכים להקריבם לה'.

כלומר: בהמשך הכתוב מדובר אודות פרטי העבודה "מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם", שבהם מודגשת תחילה מציאות האדם בכל פרטיו ("מן הבהמה וגו'"), ובהם צריכים לפעול הקרבן לה', בכל אחד ואחד לפי ענינו, שלכן נאמר "תקריבו את קרבנכם" לשון רבים (אף שהתחלת הכתוב בלשון יחיד). אבל בהתחלת הכתוב מדובר אודות הקירוב שמצד העצם — שמודגש תחילה (לא המציאות שלו, אלא שכל מציאותו אינה אלא) הקירוב לה' ("יקריב" ואח"כ "מכם"), ולא נזכר חילוקי דרגות בהקרבן, כי אם, "קרבן לה'" סתם, הקירוב שמצד העצם שהוא בכל ישראל בשוה, "ישראל וקוב"ה כולא חד"⁶⁵.

ויש להוסיף, שהכפל (ב' דרגות) דמחצית השקל מודגש גם בב' הענינים שנעשו ממחצית השקל: אדני המשכן וקרבנות ציבור — דיש לומר, ש"מחצית השקל" דאדני המשכן, היסוד דהמשכן, רומז על העצם ממש, ו"מחצית השקל" דקרבנות ציבור רומז על העצם כפי ששייך לפרטים (ועפ"ז יומתק דיוק הלשון בפירוש רש"י: "אף היא ע"י מנין שמנאן משהוקם המשכן .. ונתנו כל אחד מחצית השקל והן לקנות מהן קרבנות ציבור של כל שנה ושנה והושוו בהם עניים ועשירים" — כיון שמחצית השקל דקרבנות ציבור היא למטה ממחצית השקל דאדני המשכן, שגם היא ("אף היא") בחינת העצם, אבל, בחינת העצם כפי ששייך לפרטים, "הושוו בהם עניים ועשירים"*) (וראה לקמן הערה 76)).

שהקרבנות לכפרה הם באים" — ד"ל שבזה מרומז שמ"ש לפנ"ז ש"הושוו בהם עניים ועשירים" שייך בעיקר לתרומה השנית (ולא כ"כ לתרומה הראשונה, תרומת האדנים), כי, אם כוונתו (רק) להדגיש החילוק דהראשונה והשנית (ביחס לשלישית ש"לא היתה יד כולם שוה בה"), ה' צריך לכתוב זה **לאחרי סיום** (ולא באמצע) ענין התרומה השנית (שהקרבנות לכפרה הם באים).

וענין זה מודגש בחילוק שבין קרבנות יחיד לקרבנות ציבור — שקרבנות יחיד באים מממונו של כל יחיד ויחיד, ויש בהם חילוקי דרגות דקרבן עשיר וקרבן עני, משא"כ קרבנות ציבור שבאים ממוחצית השקל דכל בני", ואין בהם חילוקי דרגות דעשירים ועניים, כיון שבהם מודגש הקירוב והאחדות ד"ישראל וקוב"ה כולא חד".

ועד"ז בזמן שאין ביהמ"ק קיים — שעושיין זכר למחצית השקל ע"י מצות הצדקה⁶⁶:

בנתינת הצדקה יש חילוקי דרגות: מעשר, חומש (מצוה מן המובחר)⁶⁷ — ש"לא היתה יד כולם שוה בה אלא איש איש מה שנדכו לכו"⁶⁸.

ויש דרגא נעלית יותר בנתינת הצדקה שעד"נ "ונתנו איש כופר נפשו לה'" — "כל אשר לאיש יתן בעד נפשו"⁶⁸, שמוסר ונותן לה' כל מציאותו, שבענין זה שוים "העשיר" ו"הדל" ("הושוו בה עניים ועשירים"), שכל אחד מהם נותן לה' כל אשר לו⁶⁹, כיון שנרגש אצלו שמציאותו אינה אלא "מחצית השקל", ושלימותו נעשית ע"י שמתאחד עם הקב"ה, כפי שמתבטא גם (ובעיקר) ע"י שמתאחד עם עוד יהודי (כמודגש בתוכנה של מצות הצדקה⁷⁰), "ישראל וקוב"ה כולא חד".

ולהוסיף, שכיון שבקרבנות (שבאים ממחצית השקל) ובצדקה (שעושיין זכר למחצית השקל) מודגשת גם העבודה דבירור העולם נכידוע⁷¹ ש"בקרבנות ה' כל החי עולה לה' ע"י בהמה אחת וכל הצומח ע"י עשרון סולת אחד בלול בשמן כו"⁷², ועד"ז בצדקה ש"שקולה⁷³ כנגד כל הקרבנות⁷⁴, ש"החומש מעלה

66 "יש ליתן קודם פורים מחצית מן המטבע הקבוע באותו מקום ובאותו זמן זכר למחצית השקל שהיו נותנין באדר" (רמ"א או"ח ר"ס תרצד).
67 רמב"ם הל' מתנות עניים פ"ז ה"ה. שו"ע י"ד ר"ס רמט.
68 איוב ב, ד. וראה בארוכה לקו"ש חכ"ז ע' 217 ואילך. וש"נ.
69 ואף שב"כל אשר לו" יש חילוק גדול בין העשיר (שיש לו הרבה) להדל (שיש לו מעט), מ"מ, בהנתינה ד"כל אשר לו" שוים הם (וע"ד מארז"ל (מנחות בסופה) "אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשמים").
70 ופשוט שבענין זה נוגע (נוסף על עצם הנתינה דכל אשר לו, ללא נפק"מ מהי הכמות) גם (ובעיקר) ריבוי הכמות שבנתינת

העשיר (כל אשר לו) — כיון שצריכים למלא כל מחסורם של העניים.
71 תניא פל"ד.
72 וכן עליית כל הדומם ע"י המלה.
73 ראה סוכה מט, ב.
74 נוסף לכך ש"שקולה כנגד כל המצוות, ובכל תלמוד ירושלמי היא נק' בשם מצוה סתם", דכיון ש"נותן מיגיע כפיו הרי כל כח נפשו החיונית מלוכש בעשיית מלאכתו או עסק אחר שנשחק בו מעות אלו, וכשנותן לצדקה הרי כל נפשו החיונית עולה לה'", ועי"ז מעלה "חלק אחד מששים ריבוא מכללות העולם התלוי בנפשו החיונית להעלותו לה' בעלייתה", וע"י העבודה ד"כללות ישראל שהם ששים ריבוא נשמות פרטיות" עולה לה' "כללות החיות של כללות העולם" (תניא פל"ז).